

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

"การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้าง เสริมคุณภาพของผลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตและทำประโยชน์แก่สังคม โดยเน้นการศึกษาเพื่อสร้าง เสริมความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคง และความผาสุกร่วมกันในสังคมไทย เป็นประการสำคัญ"¹

วิทยุ สาธร กล่าวว่า "การศึกษาเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิต มนุษย์เรียนรู้เพิ่มขึ้นตลอดเวลา ทุกคราวที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ ๆ เกิดขึ้น มนุษย์เรียนรู้ อาจเป็นการเรียนรู้ด้านความคิด หรือการกระทำ หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันก็ได้"²

ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า การศึกษามีความสำคัญและเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดชีวิต เพื่อมุ่งสร้าง เสริมคุณภาพของผลเมืองให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ทำประโยชน์ให้แก่สังคมได้อย่างสมบูรณ์

การศึกษาของไทยแต่ละยุคแต่ละสมัย รัฐบาลได้ให้ความสำคัญของการจัดการศึกษาตลอดมา และพยายามที่จะปรับปรุงการศึกษาให้เจริญก้าวหน้ามาเป็นลำดับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การศึกษาระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับประชาชนทั่วไป

¹สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, คู่มือคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2526), หน้า 286.

²วิทยุ สาธร, หลักการศึกษ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ ป.สัมพันธ์พานิช, 2521), หน้า 11.

การประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับ เป็นการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นงานที่กว้างใหญ่ ใช้กำลังคนและงบประมาณเป็นจำนวนมาก ซึ่งมีปัญหาในด้านการบริหารอยู่เสมอ กล่าวคือได้มีการเปลี่ยนแปลงหน่วยงานที่จัดและควบคุมการศึกษาระดับนี้ตลอดมา ทั้ง กระทรวงมหาดไทย กระทรวงศึกษาธิการ และท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ในปี พ.ศ. 2509 ถึง พ.ศ. 2523 รัฐได้โอนโรงเรียนประชาบาลนอกเขตเทศบาลไปสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ยกเว้นโรงเรียนกรมสามัญศึกษาบางส่วน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งมีจำนวนถึงร้อยละ 88.29 ของโรงเรียนประถมศึกษาทั้งหมด¹ นั้น ได้มีปัญหาเกี่ยวกับการศึกษามากมาย เป็นเหตุให้รัฐบาลได้แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาการศึกษาประชาบาลขึ้น ในพ.ศ. 2511 แต่ไม่ปรากฏผลคืบหน้า จนในปี พ.ศ. 2517 ได้แต่งตั้งคณะกรรมการชุดหนึ่งเรียกว่า "คณะกรรมการวางพื้นฐานเพื่อปฏิรูปการศึกษา" คณะกรรมการชุดนี้ ได้เสนอให้รวมหน่วยงานการศึกษาเข้าไว้ในความรับผิดชอบของกระทรวงเดียวกัน ในขณะที่เดียวกันสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เสนอร่างพระราชบัญญัติโอนการศึกษาประชาบาลมาอยู่ในความรับผิดชอบของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ร่างพระราชบัญญัตินั้นได้ตกไป

ปัญหาการศึกษาประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัดสะสมเพิ่มมากขึ้น จนเกิดการฉ้อราษฎร์บังหลวง เรียกร้องเงินช่วยเหลือค่าครองชีพคนละ 200 บาทต่อเดือน ให้เหมือนกับข้าราชการฝ่ายอื่น และขอให้รัฐบาลตั้งหน่วยงานบริหารการศึกษาเป็นทบวงการศึกษาประชาบาลโดยเฉพาะ เป็นผลให้รัฐบาลในปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมีพลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาลขึ้น เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2522 โดยกำหนดให้คณะกรรมการชุดนี้ทำหน้าที่พิจารณาเสนอแนะรัฐบาล เกี่ยวกับหน่วยงานที่รับผิดชอบการศึกษาประชาบาล เพื่อแก้ไขปรับปรุงระบบบริหารการศึกษาให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาชาติ² คณะกรรมการพิจารณาปัญหาการศึกษาประชาบาล ได้ศึกษาวิเคราะห์การจัดการ

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "ประวัติศาสตร์ความเป็นมาและปัญหาของระบบบริหารการศึกษาของไทย", หน้า 3. (อัครสำเนา)

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 60 ปี ของการประถมศึกษาไทย (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524) หน้า 77.

ศึกษาประชาบาลในแง่มุมต่าง ๆ ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน โดยได้ศึกษาวิเคราะห์การจัดการศึกษา ความเป็นมาของการจัดการประถมศึกษา สภาพปัจจุบัน ปัญหา และมูลเหตุต่าง ๆ โดยประมวลความคิดเห็นข้อเสนอแนะของครูประชาบาล บุคคลในหลายอาชีพ สื่อมวลชน ตลอดจนผลการวิจัยและการสัมมนาต่าง ๆ แล้วได้กำหนดหลักการพร้อมทั้งรูปแบบการบริหารการศึกษาประชาบาล โดยนำจุดเด่นของรูปแบบที่เสนอโดยที่ประชุมสัมมนาปัญหาการศึกษาประชาบาล ซึ่งดำเนินการจัดขึ้น เมื่อวันที่ 15-17 สิงหาคม 2522 ณ โรงแรมไทยไฮเต็ล กรุงเทพมหานคร ซึ่งสรุปได้เป็น 2 รูปแบบดังนี้คือ

รูปแบบที่ 1 ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติขึ้นจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ

รูปแบบที่ 2 ให้รวมการประถมศึกษาและมัธยมศึกษาเข้าด้วยกันอยู่ในความรับผิดชอบของสำนักงานคณะกรรมการการประถมและมัธยมศึกษาแห่งชาติ

สำนักงานดังกล่าว ในรูปแบบที่ 1 และรูปแบบที่ 2 มีฐานะ เป็นกรมสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ¹ ต่อมาคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2522 อนุมัติในรูปแบบที่ 1 โดยให้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติขึ้นจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะ คณะกรรมการได้จัดทำรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง เช่น การแบ่งส่วนราชการ การบริหารงานบุคคล การสำรวจทรัพย์สิน และบุคลากร ตลอดจนการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 8 ฉบับ ซึ่งกฎหมายทั้ง 8 ฉบับนั้นได้นำเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา จนกระทั่งได้ประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2523 โดยมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2523 เป็นต้นไป

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 77.

กฎหมาย 8 ฉบับที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ประกอบด้วย

1. พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 216 ลงวันที่ 9 กันยายน 2515 (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2523
2. พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523
3. พระราชบัญญัติประถมศึกษา พ.ศ. 2523
4. พระราชบัญญัติโอนกิจการบริหารโรงเรียนประชาบาลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และโรงเรียนประถมศึกษาของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2523
5. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู พ.ศ. 2523
6. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2523
7. พระราชบัญญัติครู (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2523
8. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 10) พ.ศ. 2523

การเปลี่ยนแปลงระบบบริหารการประถมศึกษาในเดือนตุลาคม 2523 นี้ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับเรื่องการปรับปรุงระบบการบริหารการประถมศึกษาคือ ได้โอนอำนาจหน้าที่ในการจัดการประถมศึกษาซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดทั้งหมด และโรงเรียนประถมศึกษาที่ส่งวนไว้เป็นโรงเรียนตัวอย่างที่อยู่ในความรับผิดชอบของกองการประถมศึกษา กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ มาจัดตั้งขึ้นเป็นสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีฐานะเป็นกรม สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ และมีโครงสร้างระบบบริหารในรูปคณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคลทุกระดับตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ซึ่งได้จัดระบบบริหารการประถมศึกษาเป็นขั้นตอนในรูปของคณะกรรมการตามลำดับชั้นแบ่งออกเป็น 4 ระดับ คือ ระดับชาติ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ และระดับกลุ่มโรงเรียน ซึ่งแต่ละระดับมีคณะกรรมการซึ่งมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาแตกต่างกันไป กล่าวคือ ระดับชาติมีคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระดับจังหวัดมีคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ระดับอำเภอมีคณะกรรมการการประถมศึกษาอำเภอ ระดับกลุ่มโรงเรียน มีคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และในทุก

ระดับมีองค์ประกอบของคณะกรรมการ ดังนี้

1. กรรมการโดยตำแหน่ง ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
2. ผู้ทรงคุณวุฒิ (ยกเว้นระดับอำเภอและกลุ่มโรงเรียน)
3. ผู้แทนข้าราชการครู

หลายคนคิดว่าการจัดการประถมศึกษาในระดับชาติสำคัญที่สุด แต่ถ้าพิจารณาโดยโครงสร้างของการจัดการประถมศึกษาที่ปรากฏในกฎหมายและด้วยเจตนารมณ์อันแท้จริงแล้ว จะเห็นว่าการจัดการประถมศึกษาที่สำคัญที่สุดนั้นอยู่ที่ระดับจังหวัด เพราะคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาตินั้นเป็นแต่เพียงหน่วยงานระดับชาติซึ่งเป็นผู้กำหนดยโยบาย จัดสรรงบประมาณออกสู่ระดับจังหวัดเท่านั้น ไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานเลย ส่วนที่มีส่วนสัมผัสโดยตรงหรือควบคุมโรงเรียนก็คือระดับจังหวัด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ดังนี้¹

1. พิจารณากำหนดนโยบาย การดำเนินงานและแผนพัฒนาการประถมศึกษาจังหวัด ให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
2. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้งและจัดสรรงบประมาณเพื่อการประถมศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
3. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการจัดตั้ง บริหาร รวม ปรับปรุง และ เลิกล้ม โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
4. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการแต่งตั้งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ หัวหน้าการประถมศึกษากิ่งอำเภอ ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ และครูใหญ่โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด
5. พิจารณาให้ความเห็นชอบในการพิจารณาความดีความชอบประจำปีของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

¹ "พระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523, "ราชกิจจานุเบกษา"

6. ออกระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในหน้าที่โดยไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบของคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

7. ปฏิบัติการอื่นตามที่กฎหมายกำหนด และตามที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติมอบหมาย

เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดทั้ง 7 ประการดังกล่าวข้างต้นแล้ว จะเห็นว่ามีควมสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นผู้กำหนดนโยบายการศึกษาของจังหวัด ควบคุมการบริหารงานบุคคล ตลอดจนการออกระเบียบและปฏิบัติการอื่น ๆ ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการดำเนินการจัดการประถมศึกษาในจังหวัด จะได้ผลและมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดหรือไม่นั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการบริหารงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เพราะคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด เป็นตัวจักรสำคัญที่ควบคุมสภาพการจัดการประถมศึกษาของจังหวัดไว้ทั้งสิ้น และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษามาเป็นรูปแบบการบริหารโดยให้คณะกรรมการหรือองค์คณะบุคคลเป็นผู้กำกับการบริหารตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้ เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริหารโดยฉับพลัน ทำให้เกิดปัญหาขึ้นจากสองทาง คือ ทางฝ่ายบริหารแต่ละระดับ ยกเว้นกลุ่มโรงเรียน เคยมีอำนาจเต็มที่ในการตัดสินใจ วินิจฉัยสั่งการ เมื่อต้องมาปฏิบัติงานโดยผ่านคณะกรรมการเป็นผู้ตัดสินใจในปัญหาสำคัญ ๆ จึงเกิดความรู้สึกไม่สะดวกใจในการทำงาน ผู้รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดบางส่วนไม่อาจปรับบทบาทของตนให้สอดคล้องกับระบบบริหารใหม่ได้ ปัญหาอีกประการหนึ่งเกิดจากคณะกรรมการการประถมศึกษาในระดับต่าง ๆ เอง ทั้งนี้เนื่องจากรูปแบบการบริหารปัจจุบันเป็นก้าวใหม่ของการบริหารการประถมศึกษาในรูปองค์คณะบุคคล จึงเป็นธรรมดาอยู่เองที่การตีความตามหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไม่กระจ่างชัด¹ จึงทำให้เกิดความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่สอดคล้องกัน มีข้อขัดแย้งกันในการทำงาน จากผลที่ได้เริ่มดำเนินการปรากฏว่าการดำเนินงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร มีปัญหาต่าง ๆ มากมาย ดังมีผู้ใช้นามปากกาว่า แก่น

¹ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 60 ปี ของการประถมศึกษาไทย หน้า 85-86.

ประชาบาล ได้ให้ข้อคิดเห็นไว้ว่า “ความสับสนวุ่นวาย ไร้ประสิทธิภาพของการบริหารงาน การประถมศึกษาในรูปแบบใหม่สืบเนื่องมาจากความไม่เข้าใจในบทบาทหน้าที่รับผิดชอบของ ผู้ที่เป็นกรรมการคณะต่าง ๆ อันเป็นมาจากกฎหมายที่กำกวม นำไปสู่ความก้าวถอยในบทบาท และหน้าที่รับผิดชอบของกันและกันนำไปสู่ความขัดแย้ง ถกเถียง สร้างทรศนะที่ไม่ดีต่อกัน และกัน¹ ข้อคิดเห็นนี้ได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง เป็นปัญหาที่ทำให้การบริหารงานของ คณะกรรมการระดับต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระดับจังหวัดคือคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัด ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุจุดหมายและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้ใน ช่วงที่มีการ เปลี่ยนแปลงระบบการบริหารการประถมศึกษาได้

ด้วยเหตุดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษา ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ว่าได้ดำเนินการไปอย่างมีประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด มีปัญหาอุปสรรคที่ควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงหรือส่งเสริม ประการใดที่จะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด และโดยที่โครงการนี้เป็นโครงการวิจัยรวมทั้ง ประเทศ กอปรกับผู้วิจัยสนใจการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดใน ภาคกลางมาก จึงได้รับผิดชอบดำเนินการวิจัยในภาคดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดในภาคกลาง
2. เพื่อ เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารการศึกษา เกี่ยวกับการบริหารงาน การประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง
3. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานการประถมศึกษาของ คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลาง

¹ แก่น ประชาบาล, “ประถมศึกษาในรูปแบบใหม่ เค้าวางความวุ่นวายและสับสน”, สยามรัฐ (17 มีนาคม 2524) : 9.

สมมติฐานของการวิจัย

ความคิด เห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน เกี่ยวกับการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลางเท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้มีได้มุ่งแยกความคิดเห็นตามเพศ อายุ วุฒิ และประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถาม
3. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดในภาคกลางโดยอาศัยอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาที่กำหนดไว้ในมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 เป็นกรอบแนวความคิด (Conceptual Framework) ในการศึกษา

คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย

1. ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน อาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ หรือผู้รักษาการในตำแหน่งที่สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง
2. การบริหารงานการประถมศึกษา หมายถึง การจัดและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 มาตรา 17
3. คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด หมายถึง บุคคลที่ระบุไว้ในมาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 ประกอบด้วย ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือรองผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธานกรรมการศึกษาธิการจังหวัด นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดผู้ได้รับเลือกตั้ง เป็นผู้แทนข้าราชการครูจำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้ง จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกตั้งจากประชาชนในจังหวัด จำนวน 3 คน เป็นกรรมการ และผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดเป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร ประกอบด้วยประธานกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งรองอธิบดีกรมวิชาการ 1 คน ซึ่งอธิบดีกรมวิชาการมอบหมายผู้แทนกรุงเทพมหานคร 1 คนข้าราชการครูผู้ได้รับเลือกตั้ง เป็นผู้แทนข้าราชการครูในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 6 คน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติแต่งตั้งจำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเลือกจากประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 3 คน เป็นกรรมการและผู้อำนวยการการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เป็นกรรมการ และเลขานุการ

4. ภาคกลาง หมายถึง เขตที่แบ่งตามลักษณะภูมิศาสตร์ ประกอบด้วยจังหวัดต่าง ๆ รวม 25 จังหวัด คือ กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ตราด นครนายก ราชบุรี นครปฐม นนทบุรี ปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระยอง ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง กรุงเทพมหานคร

ประโยชน์ของการวิจัย

1. จะทำให้ได้ความรู้ เกี่ยวกับการบริหาร งานโดยคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัดในภาคกลาง
2. จะทำให้ได้ข้อมูลพื้นฐานที่จะช่วยให้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติและคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริม การบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งจะ เป็นประโยชน์โดยตรงต่อการประถมศึกษาของประเทศ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลาง 25 จังหวัด จำนวน 6,434 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างประชากร กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในภาคกลางการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากประชากรใช้สูตรของ Krejcie และ Morgan ได้ 361 คน ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยสุ่มตัวอย่างจังหวัดในภาคกลาง 25 จังหวัด ในอัตราร้อยละ 50 โดยวิธีสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ได้ 13 จังหวัด แล้วคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรในแต่ละจังหวัดตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจำแนกตามขนาดของโรงเรียนเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

2. เครื่องมือในการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ -

2.1 แบบศึกษาข้อมูลจากเอกสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อวิเคราะห์เอกสาร รายงานการประชุมของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดของจังหวัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 จังหวัด

2.2 แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยอาศัยการศึกษาค้นคว้าจากอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติคณะกรรมการการประถมศึกษา พ.ศ. 2523 และจากคู่มือการปฏิบัติงานของคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ตำรา เอกสาร วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่มีต่อการบริหารงานการประถมศึกษาของคณะกรรมการการประถมศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 3 เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการบริหารงานของคณะกรรมการการประถมศึกษา จังหวัด เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating-scale)

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ได้ปรับปรุงโดยคำแนะนำของที่ปรึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิแล้วนำไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษากรุงเทพมหานคร และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนนทบุรี จำนวน 68 ชุด แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ติดต่อขอเอกสารรายงานการประชุม คณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัด ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร จากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จำนวนทั้งสิ้น 245 ชุด เป็นรายงานการประชุม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2524-2527

3.2 ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้จัดส่งไปทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบ ส่งคืนทางไปรษณีย์และเก็บรวบรวมด้วยตนเองส่วนหนึ่ง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากการศึกษาเอกสาร ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา หาค่าความถี่ และ ค่าร้อยละ ส่วนข้อมูลจากแบบสอบถามใช้วิธีคำนวณค่าร้อยละ ค่ามัชฌิม เลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานและ เปรียบเทียบความคิดเห็น โดยหาค่าไค-สแควร์ (χ^2) และค่าความแปรปรวน ทางเดียว (One-Way Analysis of Variance - ANOVA)

การคำนวณค่าสถิติต่าง ๆ คำนวณโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์

ลำดับขั้นในการ เสนอผลการวิจัย

บทที่ 1 บทนำ เสนอความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานของการวิจัยขอบเขตของการวิจัย คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย ประโยชน์ของการวิจัย และวิธีดำเนินการวิจัย

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย กล่าวถึง ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อ เสนอแนะ

ส่วนสุดท้าย เป็นบรรณานุกรมและภาคผนวก